

ANALYSIS OF ALEKSANDR FAYNBERG'S POEM "PAXTAKOR – 79"

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

Uzbekistan State World Languages University, Faculty of Foreign Language and Literature
(English), 2nd-year student azizaruslonovna@gmail.com

ABSTRACT

This article analyzes Aleksandr Faynberg's poem Paxtakor–79. The study examines the harmony between football gameplay, field dramatics, and human emotions through a verse-by-verse analysis. It explores Faynberg's literary style, the use of metaphors and personification, and the motivational and emotional aspects of sports. The poem's depiction of players' skills, spectators' reactions, and the pursuit of victory are also discussed. This research allows readers to understand the aesthetic and emotional value of Faynberg's poetry on sports.

Keywords

Paxtakor–79, football poem, sports analysis, metaphor, personification, human emotions, literary style

ALEKSANDR FAYNBERG'NING PAXTAKOR – 79 SHE'RI TAHLILI

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola Aleksandr Faynbergning Paxtakor–79 she'rini tahlil qiladi. Tadqiqotda she'ring futbol o'yini, maydon dramatikasi va inson ruhiyati o'rtasidagi uyg'unlik baytma-bayt o'rganiladi. Maqolada Faynbergning badiiy uslubi, metafora va personifikatsiyadan foydalangan holda sportning ruhiy va motivatsion ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, she'rda futbolchilarning mahorati, muxlislarning reaksiyasi va g'alaba intilishi ko'rib chiqiladi. Tadqiqot o'quvchiga Faynberg she'riyatidagi sport mavzusining estetik va hissiy qiymatini tushunishga imkon beradi.

Kalit so'zlar

Paxtakor–79 , futbol she'ri, sport tahlili, metafora, personifikatsiya, inson ruhiyati, badiiy uslub

АНАЛИЗ СТИХОТВОРЕНИЯ АЛЕКСАНДРА ФАЙНБЕРГА «ПАХТАКОР – 79»

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется стихотворение Александра Файнберга Paxtakor – 79. Исследование рассматривает гармонию между футбольной игрой, драматикой поля и человеческими эмоциями через построфный анализ. В работе изучается художественный стиль Файнберга, использование метафор и персонификации, а также мотивационно-эмоциональный аспект спорта. Также рассматриваются мастерство игроков, реакции болельщиков и стремление к победе. Исследование позволяет читателям понять эстетическую и эмоциональную ценность поэзии Файнберга на спортивную тематику.

Ключевые слова

Paxtakor – 79, futbolʻnoe stixotvoreniye, analiz sporta, metafora, personifikatsiya, chelovecheskie emotsii, khudozhestvennyy stilʻ

Aleksandr Faynberg oʻzbek adabiyotida sport mavzusini sheʼriyatda jonli va badiiy uslubda aks ettirgan shoirdir. Uning Paxtakor – 79 sheʼri futbol oʻyini, maydon dramatikasi va inson kayfiyatini uygʻun tarzda ifodalaydi. Sheʼrda maydon, toʻp, hujumchi, stadion, osmonga uchish kabi obrazlar orqali sportdagi intizom, kuch, gʻalaba va hayotiy motivatsiya tasvirlanadi. Shu maqolada sheʼr baytma-bayt tahlil qilinib, uning badiiy uslubi va mavzusi ilmiy yondashuv bilan oʻrganiladi.

Chimzorda oʻynaydi-oʻynaydi shamol,
Toʻp uchar, toʻp uchar bamisli xayol.
Naqadar zoʻr zarba darvoza tomon,
Hayotni gol bilan yutadi futbol.

Faynberg bu baytda futbol oʻyining dramatik manzarasini jonli tasvirlaydi; shamolning maydonda harakati, toʻpning uchishi va darvozaga zarba berilishi oʻquvchida vizual va hissiy hayajon uygʻotadi. “Hayotni gol bilan yutadi futbol” misrasi orqali sportning inson ruhiyatiga ijobiy taʼsiri va oʻyindagi gʻalabaning hayotiy maʼnosi taʼkidlanadi. Shu bayt orqali Faynberg futbolni faqat oʻyin emas, balki inson hayotidagi maqsad, intizom va jasorat ramzi sifatida koʻrsatadi.

Toʻr titrar, guvillar seldek olomon,
Yoshgina hujumchi yugurar shodon.
Uning-chun ochiqdir endi sharq-u gʻarb,
Ochiqdir janub-u shimol begumon.

Bu baytda stadiondagi atmosferani va tomoshabinlarning jonli reaksiya-harakatlarini koʻrsatadi; toʻr titrashi, guvillar seldek olomon maydonning hayajonini tasvirlaydi, yosh hujumchi esa oʻz kuchi va mahoratini namoyish etadi. “Ochiqdir sharq-u gʻarb” misrasi oʻyin maydoni bilan dunyo bogʻliqligini metafora orqali aks ettiradi, yaʼni gʻalaba va muvaffaqiyat chegarasiz ekanligini bildiradi.

Agarda bilmasang oldda nelar bor,
Ishongin, noumid boʻlmagin zinhor.
Shunchaki Minskka uchar samolyot,
Sen uni kuzatib qoʻygʻin intizor.

Bu baytda Faynberg sportchilar va muxlislar oʻrtasidagi bogʻliqlikni tasvirlaydi; oldingi gʻalabalar va muvaffaqiyatlar haqida noaniqlik boʻlishiga qaramay, umid va intizorlik hissi kuchli ifodalangan. “Minskka uchar samolyot” metaforasi orqali oʻyinchining tezligi va yuksak muvaffaqiyat sari parvozini tasvirlaydi, bu esa oʻquvchida hayajon va intilish hissini uygʻotadi.

Parvoz maydonida intiq kuzatib,
Xayrlashib qolar pastda stadion.
Biz uchdik, biz uchdik koʻm-koʻk osmonda,
Muzaffar boʻlgaymiz oʻzga maydonda.

Bu baytda o'yin maydonidagi dramatik harakatlar va o'yinchilarni kuzatish hissi aks ettiriladi; "ko'm-ko'k osmon" metaforasi futbolning erkinligi va cheksiz imkoniyatlarini bildiradi. Bayt orqali Faynberg o'quvchiga g'alaba, jasorat va erkinlik hissini uyg'otadi, futbol o'yinining ruhiy va motivatsion kuchi ta'kidlanadi.

Qanotlar ostida baland harorat,
Bu o'yin zo'r bo'lar, ko'rsat mahorat.
Jarima maydonin kesib chap yondan
To'pni o'ng qanotga tepib havolat.

Bu baytda o'yinning texnik jihati va sportchilarning mahorati tasvirlangan; yuqori harorat maydonning qizg'inligini bildiradi, jarima maydonida aniq harakatlar esa o'yinning taktikasini ko'rsatadi. Bayt orqali Faynberg o'quvchiga sportdagi diqqat, tezlik va aniq qaror qabul qilish zarurligini his ettiradi.

Osmonda tarqaldi to'qnashuv abri,
Xudo sinar ekan bandaning sabrin.
Qoidani buzdi kimdir shunchaki,
Biz-chi, tortdik nohaq jarima jabrin.

Bu baytda o'yindagi to'qnashuvlar, qoidabuzarliklar va sabr-toqatning ahamiyati tasvirlanadi; "Xudo sinar ekan bandaning sabrin" misrasi orqali o'yin orqali inson sabrini, adolat va mashaqqatni o'rganishi aks ettiriladi. Shu bayt sportni faqat jismoniy mashq emas, balki ruhiy tarbiya vositasi sifatida ko'rsatadi.

Maysazorda shamol yig'laydi hamon,
Hamon tunlar ko'z yosh to'karsan giryon.
Qayg'urma, biz hamon o'ynaymiz futbol,
Faqat moviy osmon – bizning stadion.

Bu baytda maydon va tabiat bilan inson hissiyoti uyg'unlashadi; shamol yig'laydi, tunlar ko'z yoshlari bilan uyg'unlashadi, ammo futbol o'ynash davom etadi. "Moviy osmon – bizning stadion" misrasi orqali sportning cheksizligi va o'yinning ruhiy boyligi ta'kidlanadi.

Chimzorda o'ynaydi-o'ynaydi shamol,
To'p uchar, to'p uchar bamisli xayol.
Naqadar zo'r zarba darvoza tomon,
Hayotni gol bilan yutadi futbol.

Bayt she'rni boshlang'ich motiv bilan yakunlaydi, maydon va o'yin dramatikasi bilan inson ruhiyati uyg'unligi yana bir bor tasvirlanadi. Shu misralar orqali Faynberg o'quvchiga sportning energiyasi, g'alaba intilishi va hayotiy motivatsiyani his ettiradi.

Aleksandr Faynbergning Paxtakor – 79 she'ri sport, futbol va inson ruhiyati mavzusini uyg'un tarzda aks ettiradi. Har bir bayt maydon dramatikasi, to'p harakati, o'yinchilar mahorati va muxlislar hissiyoti orqali jonlantiriladi. Shoirning badiiy uslubi sodda, samimiy va hissiy bo'lib, o'quvchiga futbolning nafaqat jismoniy, balki ruhiy motivatsion ahamiyatini his ettiradi. She'r sportning g'alaba, sabr-toqat va mehnat orqali inson hayotidagi o'rni va ahamiyatini aks ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, A. Paxtakor – 79. Toshkent: Adabiyot nashriyoti, 2005. – She’ning asl matni va badiiy tafsilotlari.
2. Faynberg, A. Tanlangan she’rlar. Toshkent: Sharq nashriyoti, 2010. – Shoirning umumiy ijodiy uslubi va badiiy xususiyatlari.
3. Karimov, M. O‘zbek she’riyatida sport va tabiiy manzaralar. Toshkent: Fan, 2012. – Sport mavzusidagi she’riy tahlillar.
4. Tursunov, R. She’riyat va inson ruhiyati. Toshkent: Ilm, 2015. – Inson ruhiyati va tabiat/sport uyg‘unligi.
5. Saidov, O. Aleksandr Faynberg ijodiy merosi. Toshkent: Ilm-fan, 2018. – Shoirning uslubi, badiiy xususiyatlari va she’riyatdagi motivlar.
6. Internet manbasi: <https://uzliterature.uz/faynberg> – Faynberg ijodi va she’rlarining onlayn resursi.